

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 6 3 A 1 0 1 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Sreda, 1. februar 2017 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 20 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

P 1 6 3 A 1 0 1 1 1 0 3

Priloga k izpitni poli 1

V zavetju doline Dragonje

Kmečka gostilna Kortina – Krkavče

Besedilo in fotografija: Beti Podgornik

»Kdor išče, ta najde,« pravi pregovor. Če se boste odločili raziskovati skrite in še vedno dokaj nedotaknjene kotičke slovenskega istrskega zaledja, boste zagotovo našli kraje, ki bodo potešili vašo popotniško radovednost.

Po popotniških avanturah se prileže tudi nekaj, kar bo zapeljalo vaše kulinarične čute. Zato je idealno, če oboje združite v prijeten izletniško-gurmanski dan. Eden takšnih je lahko tudi spoznavanje pristnega koprskega zaledja, denimo v Krkavčah in okolici. Ko se telo in duša odpočijeta od stresnega vsakdana in vas zaščemi v brbončicah, jo je najbolje ubrati proti bližnji kmečki gostilni Kortina. Tako blizu in hkrati tako daleč od mondenih obmorskih krajev je, kot bi se ustavljal čas. Pod Šavrinskimi griči boste v vsakem letnem času okušali čarobno ozračje samote in čutili tišino sredozemskih dreves, med katerimi veje blag vonj morja.

Gospodar Matej Matičetov je z izbiro avtohtone arhitekture kmečki gostilni vdahnil pravo istrsko dušo. Plemenitijo jo vonjave iz kuhinje, v kateri kraljujejo letni časi in njihovi plodovi. Posebno kulinarično doživetje so zagotovo jedi, pripravljene v krušni peči, po receptih istrskih non. Tako kot nekoč v slovenski Istri zdaj v Kortini za peko uporabljajo črepnjo, litoželezno posodo s pokrovom, ki ga prekrijejo z žerjavico, tako da se sestavine »pacajoo« v lastnem soku. Kot svetuje Matičetov, je preplet okusov najboljši, če se odločite za jagnjetino, prav nič pa ne boste zgrešili, če se vam pocedijo sline po hobotnici v črepnji.

Kortina ni klasična gostilna, v kateri goste sprejemajo in odslavljajo kot po tekočem traku. Tam, v zavetju doline Dragonje, domujeta spokojnost in stik z naravo, ki zaživita v obdobju od zgodnje

pomladi do pozne jeseni. Obiskovalci se lahko pred slastnim istrskim obedom ali po njem predajo lagodnemu lenarjenju ali športnim aktivnostim, otroci pa razposajenemu teku po sveže pokošeni travi ali užitkom na gugalnici. Ljubiteljem žoge je na voljo urejeno košarkarsko igrišče, lahko se preizkusijo tudi v nogometu, za natančnejše je primerno balinišče, zaljubljeni se lahko odločijo za romantične trenutke v vrtu ljubezni. Vsi skupaj se na koncu lahko ohladijo v bazenu. Gospodar Matičetov že kuje načrte za prihodnost, saj se zaveda, da so sodobni turisti vedno zahtevnejši. Tako bo v bližnji prihodnosti ponudbo kmečke gostilne dopolnil s sobami za dvajset obiskovalcev, že zdaj pa si ljubitelji narave lahko postavijo šotor na bližnjem travniku.

KRKAVČE

Vasica leži na pomembni strateški točki, zato je bil kraj poseljen že v antiki. Na sosednjem griču je bilo gradišče, vzhodno od njega pa stoji znameniti krkavški kamen. V času turških vpadov so zgradili stolp na živi skali, okoli njega je začelo rasti naselje. Vas je pozidana okoli cerkve nadangela Mihaela, pred katero je trg »tlakovani« z živo skalo. Hiše, polne drobnih arhitekturnih detajlov, so zidane tesno druga ob drugi in dopuščajo le ozke prehode in ulice, ki prepletajo celoten zaselek. Krkavče in okolica od nekdaj živijo od pridelovanja oljčnega olja in še danes lahko na terasastih njivah občudujemo oljčna drevesa.

(Prirejeno po: Svet in ljudje, april 2009.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Dopolnite povedi s podatki o okoliščinah sporočanja.

Besedilo je napisala _____ in zanj prispevala
(Kdo?)

tudi _____. Objavljeno je bilo _____
(Kaj?) (Kdaj?)

v reviji _____. Namenjeno je predvsem tistim bralcem, ki
(V kateri?)

bi med raziskovanjem skritih koticov koprskega zaledja radi združili dvoje:

_____ in _____.
(Kaj?) (Kaj?)

(4 točke)

2. Kaj je želela avtorica poudariti z naslovom *V zavetju doline Dragonje*? Obkrožite črki pred pravilnima odgovoroma.

- A Da je gostilna zavarovana pred vetrom.
- B Da so gostje v tem kraju zaščiteni pred težavami zaradi neugodnega vremena.
- C Da gostje v kraju najdejo zatočišče pred stresnim vsakdanom.
- Č Da so obiskovalci v kraju na varnem.
- D Da gostje lahko uživajo v miru in tišini kraja.
- E Da je v tem kraju zavod s posebnim varstvom za obiskovalce.

(2 točki)

3. Določite temo in ugotovite, v katerem delu izhodiščnega besedila je napovedana.

- 3.1. Kaj je tema besedila?

(1)

- 3.2. Kje je tema napovedana?

- A V naslovu.
- B V podnaslovu.
- C V krepko natisnjem uvodnem odstavku.

(1)
(2 točki)

4. Kako so razporejene podteme v besedilu? Na črte v levem stolpcu napišite ustrezne številke iz desnega stolpca. Dve možnosti sta odveč.

_____ uvodni odstavek	1	vas in njena preteklost
_____ prvi odstavek	2	možnosti rekreacije v obmorskih krajih
_____ drugi odstavek	3	oljčno olje v ponudbi gostilne
_____ tretji odstavek	4	gostilna in njena kulinarčna ponudba
_____ del besedila na črni podlagi	5	lega gostilne
	6	avtorčin nagovor bralcev
	7	dodatna ponudba gostilne

(3 točke)

5. Del izhodiščnega besedila je natisnjen na črni podlagi.

- 5.1. Kako je ta del tematsko povezan s preostalim besedilom? Odgovorite v povedi/povedih.

(2)

- 5.2. Kakšna je vloga tega dela besedila? Podčrtajte pravilno rešitev ob poševnicah.

Ta del prispeva k večji j e d r n a t o s t i / p r a v i l n o s t i / n a z o r n o s t i
izhodiščnega besedila.

(1)

- 5.3. Ta del besedila je avtorica naslovlila *Krkavče*. Da bi se izognila ponavljanju te besede, je namesto nje v nadaljevanju uporabila različne izraze. Katere? Prva beseda je že izpisana, štiri izpišite sami.

_____ vasica _____

(2)
(5 točk)

6. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z vsebino izhodiščnega besedila, ali NE, če ni.

Gostilna Kortina stoji ob morju v slovenski Istri.	DA	NE
Gospodar Matičetov si prizadeva ohraniti tradicionalno arhitekturo in kulinariko.	DA	NE
V črepnji ne pripravljajo samo jagnjetine, ampak tudi hobotnico.	DA	NE
Lastnik gostilne načrtuje širitev ponudbe, že zdaj pa lahko v gostilni prespi dvajset obiskovalcev.	DA	NE
Pred cerkvijo sv. Mihaela v Krkavčah so naravna kamnita tla.	DA	NE

(3 točke)

7. S katerima prevladujočima namenoma je avtorica napisala izhodiščno besedilo? Obkrožite črki pred pravilnima odgovoroma.

- A Da bi bralca seznanila z gostilno Kortina in njeno okolico.
- B Da bi bralca seznanila z gostinsko ponudbo v vasi Krkavče in njeni okolici.
- C Da bi bralca seznanila z značilnostmi gostinsko-turistične ponudbe v koprskem zaledju.
- Č Da bi vplivala na bralčevo mnenje o kakovosti slovenske gostinske ponudbe.
- D Da bi vplivala na bralčevo mnenje o kakovosti gostinske ponudbe v gostilni Kortina.
- E Da bi vplivala na bralčevo mnenje o pomanjkanju rekreativnih površin v notranjosti Istre.

(2 točki)

8. Avtorica je v izhodiščnem besedilu izrazila svoje mnenje o gostilni Kortina in njeni okolici. Kakšno je njeno mnenje? Podčrtajte pravilno možnost ob poševnici in svoj odgovor utemeljite z izpisom dveh ustreznih besednih zvez.

Avtorica je o gostilni Kortina in njeni okolici izrazila *n a k l o n j e n o / n e n a k l o n j e n o* mnenje.

Izpis besednih zvez:

(2 točki)

9. V katero besedilno vrsto uvrščamo izhodiščno besedilo?

Izhodiščno besedilo je

- A subjektivna predstavitev (gostilne Kortina in njene okolice).
- B poročilo (o obisku gostilne Kortina v zaledju Kopra).
- C poljudnoznanstveni članek (o Krkavčah in gostilni Kortina).
- Č reportaža (o obisku Krkavč in gostilne Kortina v zavetju Dragonje).
- D oglasno sporočilo (gostilne Kortina v Krkavčah).

(1 točka)

10. Zanicajte podčrtani del izpisane povedi in nato dopolnite spodnjo poved.

Kortina ni klasična gostilna, v kateri goste sprejemajo in odslavljajo kot po tekočem traku.

V gostilni Kortina _____ kot po tekočem traku.

(1 točka)

11. Preberite poved, v kateri je avtorica uporabila besedo *pacajo*. Kaj je z njo poimenovala in zakaj jo je postavila v narekovaj? Odgovorite v povedi/povedih.

Tako kot nekoč v slovenski Istri zdaj v Kortini za peko uporabljajo črepnjo, litoželezno posodo s pokrovom, ki ga prekrijejo z žerjavico, tako da se sestavine »pacajo« v lastnem soku.

(3 točke)

12. V podčrtanem delu povedi je uporabljen slogovno zaznamovan izraz. Nadomestite ga s slogovno nezaznamovanim in ta del povedi zapišite na novo.

Prav nič ne boste zgrešili, če se vam pocedijo sline po hobotnici v črepnji.

Prav nič ne boste zgrešili, _____.

(1 točka)

13. Avtorica je v besedilu uporabila nekatere manj znane besede, zapisane v desnem stolpcu. Z njimi pravilno dopolnite povedi. (Vsako besedo uporabite samo enkrat.)

V notranjosti Istre si lahko privoščite _____
preživljanje dopusta. Gostitelji vam bodo ponudili _____
vrste vina in druge kulinarčne dobrote. V Krkavčah, ki so bile zaradi
svoje _____ lege znane že v antiki, imate številne
možnosti za rekreacijo in ogleda. Vas v zaledju Kopra ne spada med
_____ turistična središča, zato boste tukaj zares uživali v
miru in stiku z naravo.

monden
strateški
lagoden
avtohton

(2 točki)

14. Iz pregovora v uvodnem odstavku *Kdor išče, ta najde* sta izpisana oba glagola. V preglednico vpišite njuni obliki v nedoločniku in pretekliku.

	Nedoločnik	Preteklik
išče		
najde		

(2 točki)

15. Preberite slovarski sestavek in rešite naloge.

potešiti -ím tudi potéšiti -im dov., potéši; potéšil (ī í; ē ē) **1.** *s svojim delovanjem, vplivom doseči, da kdo preneha biti žalosten, nesrečen, vznemirjen:* potešiti otroka / s svojo obljubo ga je potešila **2.** *zadovoljiti svojo potrebo, željo po hrani, pijači:* potešila je lakoto; potešiti (si) žejo // knjiž. (spolno) *zadovoljiti:* noben moški je ni mogel potešiti / potešiti poželenje **3.** *povzročiti, da postane kaj manj intenzivno, manj izrazito:* s cigareto je hotel potešiti jezo / potešiti bolečino / potešiti radovednost **4.** knjiž. *uresničiti, izpolniti:* potešiti hrepenenje; potešiti želje **potešen** -éna -o tudi potéšen -a -o: potešen je šel domov; potešena lakota

15.1. V katerem pomenu je v uvodnem odstavku izhodiščnega besedila uporabljen glagol *potešiti*? Na črto napišite številko pomenske razlage.

(1)

15.2. Obkrožite DA, če je trditev o besedi *potešiti* pravilna, ali NE, če ni.

Beseda *potešiti*

se v knjižnem jeziku lahko naglasi na drugem ali na tretjem zlogu.	DA	NE
spada med pregibne besedne vrste.	DA	NE
se uporablja v frazemih in terminih.	DA	NE
je v četrti pomenski razlagi slogovno zaznamovana.	DA	NE

(2)

(3 točke)

16. V izpisani povedi so podčrtani trije samostalniki. Namesto posameznega samostalnika uporabite glagol z enakim korenem in dopolnite spodnjo poved.

Obiskovalci se lahko pred slastnim istrskim obedom ali po njem predajo lagodnemu lenarjenju ali športnim aktivnostim, otroci pa razposajenemu teku po sveže pokošeni travi ali užitkom na gugalnici.

Obiskovalci lahko pred slastnim istrskim obedom ali po njem lagodno _____,

otroci pa razposajeno _____ po sveže pokošeni travi ali

_____ na gugalnici.

(2 točki)

17. Preberite enostavno poved in rešite naloge.

Gospodar Matej Matičetov je kmečki gostilni vdahnil pravo istrsko dušo.

17.1. Določite stavčne člene, tako da jih napišete na ustrezna mesta v preglednici.

Povedek	
Osebek	
Predmet v dajalniku	
Predmet v tožilniku	

(3)

17.2. Primerjajte zapisani povedi.

(1) *Gospodar Matej Matičetov je kmečki gostilni vdahnil pravo istrsko dušo.*

(2) *Gospodar je gostilni vdahnil dušo.*

Kako se imenujejo deli stavčnih členov, ki so v drugi povedi izpuščeni, in kakšna je njihova vloga? Dopolnite poved in podčrtajte ustrezno možnost ob poševnicah.

Izpuščeni deli stavčnih členov se imenujejo _____ . Brez

njih je poved manj logična/natančna/pravilna.

(2)
(5 točk)

18. Enostavni povedi združite v podredno zloženo poved.

Kortina je dobra gostilna. Vredno jo je obiskati.

Podredno zložena poved:

(2 točki)

19. Pravopisno uredite besedilo, tako da označite velike začetnice.

Do kortine prispete, če se peljete proti hrvaški meji skozi šmarje in tik pred mejnim prehodom dragonja zavijete levo. Gostilno, ki se ji po domače reče pri matičku, dobro poznajo tako domačini kot petični ljubljanci, tržačani in drugi gostje, saj ponuja tipične domače jedi, kot so njoki, fuži, mineštre in bobiči, ter pristno istrsko vino: refošk in malvazijo.

(3 točke)

P 1 6 3 A 1 0 1 1 1 1

20. Na podlagi izhodiščnega besedila in spodaj navedenih podatkov napišite **objektivno predstavitev** gostilne Kortina. Predstavitev naj vsebuje podatke o kraju (v katerem stoji gostilna) in okolici, o imenu gostilne in videzu zgradbe ter o kulinaričnih značilnostih gostilne, njeni dodatni ponudbi in o delovnem času. Vaše besedilo naj vsebuje najmanj 110 besed.

(12 točk)

*Krkavče 135 a
6274 Šmarje, Slovenija*

Delovni čas:

- *sobota 12.00–22.00*
- *nedelja 12.00–20.00*
- *vsak dan po dogovoru*

Število sedežev: 100

Prazna stran